

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/190/188/96

INSTYTUCJE PUBLICZNE - ZMIANY W ICH POSTRZEGANIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

CBOS systematycznie bada opinie społeczeństwa o działalności instytucji publicznych. Interesuje nas, co zmienia się w ich społecznym wizerunku, jak są one postrzegane, czy ankietowani uważają, że dobrze służą społeczeństwu, czy raczej mają do nich krytyczny stosunek¹.

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy miały miejsce wydarzenia, które nie pozostały bez wpływu na społeczną ocenę instytucji publicznych. Zaostrzył się protest środowiska lekarskiego żądającego reformy służby zdrowia. Zaognił się konflikt społeczny wokół przegłosowanej przez Sejm liberalizacji ustawy antyaborcyjnej. Kościół ostro zaprotestował przeciw dopuszczalności przerywania ciąży z powodów społecznych. Miał miejsce kryzys w łonie koalicji związany z obsadą stanowisk tworzonych w ramach reformy Centrum Administracyjno-Gospodarczego Rządu oraz spory i dyskusje wokół przyszłorocznej ustawy podatkowej.

Mimo że od września nie nastąpiły duże zmiany w ocenie działalności poszczególnych instytucji wśród ogółu badanych, niemniej jednak odnotowaliśmy bardzo wyraźne zmiany akceptacji (sięgające kilkunastu punktów procentowych) w poszczególnych grupach społecznych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (78), 15-19 listopada '96, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców Polski (N= 1134).

Tabela 1

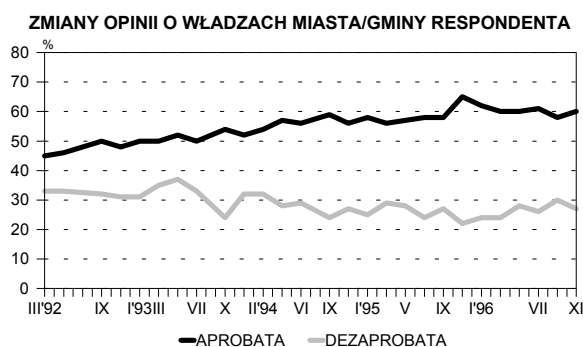
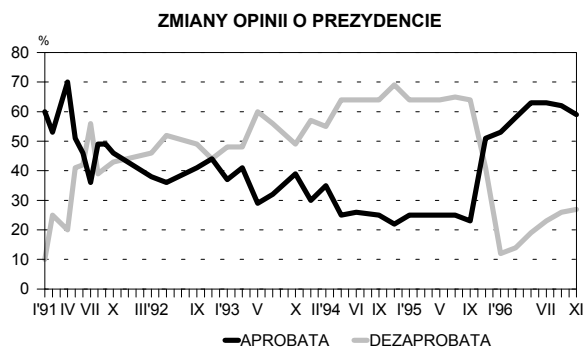
w procentach

Oceniane instytucje i organizacje	Rodzaj oceny	Odsetki wskazań respondentów według terminów badań											Zmiany IX-XI ' 96	
		1995						1996						
		I	III	V	VII	IX	XI	I	III	V	VII	IX		XI
Władze miasta/gminy respondenta	Aprobata	58	56	57	58	58	65	62	60	60	61	58	60	+2
	Dezaprobatą	25	29	28	24	27	22	24	24	28	26	30	27	-3
Prezydent	Aprobata	25	25	25	27	23	51	53	58	63	63	62	59	-3
	Dezaprobatą	64	64	65	60	64	41	12	14	19	23	26	27	+1
Senat	Aprobata	42	32	42	34	32	48	60	41	45	42	45	48	+3
	Dezaprobatą	39	48	41	40	41	34	24	30	33	35	36	32	-4
Rząd, Rada Ministrów	Aprobata	41	-	-	42	38	55	57	44	53	44	45	48	+3
	Dezaprobatą	45	-	-	40	40	31	29	27	29	36	38	35	-3
Sejm	Aprobata	47	37	50	39	36	53	65	46	51	44	51	46	-5
	Dezaprobatą	40	51	38	43	46	34	25	31	32	39	35	38	+3
Polskie Radio SA	Aprobata	-	84	81	83	80	84	84	82	83	82	80	78	-2
	Dezaprobatą	-	6	7	6	8	7	7	5	6	6	8	9	+1
Wojsko	Aprobata	75	72	78	74	70	74	79	71	73	73	76	73	-3
	Dezaprobatą	9	10	8	8	13	10	7	8	9	9	8	11	+3
Rzecznik Praw Obywatelskich	Aprobata	73	71	76	66	63	74	78	71	69	65	70	65	-5
	Dezaprobatą	8	8	9	12	12	11	7	8	8	8	8	10	+2
Telewizja publiczna	Aprobata	71	72	70	72	69	76	74	70	71	69	66	65	-1
	Dezaprobatą	18	19	20	18	19	15	18	18	19	20	23	24	+1
Policja państwowa	Aprobata	66	57	61	64	61	60	67	61	60	64	66	62	-4
	Dezaprobatą	26	34	32	26	28	33	24	27	30	26	25	27	+2
Najwyższa Izba Kontroli	Aprobata	56	52	57	49	47	62	64	55	58	55	62	57	-5
	Dezaprobatą	19	23	21	20	20	17	14	14	15	16	14	17	+3
Banki państwowe	Aprobata	49	42	49	46	42	54	60	54	58	55	58	55	-3
	Dezaprobatą	29	36	32	32	37	26	21	22	22	24	23	23	0
Kościół rzymsko-katolicki	Aprobata	55	57	46	47	49	58	54	56	59	56	57	51	-6
	Dezaprobatą	35	33	46	42	40	35	38	31	30	32	33	36	+3
Sądy	Aprobata	51	45	49	46	40	53	54	48	48	51	51	48	-3
	Dezaprobatą	25	31	30	28	28	26	23	25	27	25	24	27	+3
Prokuratura	Aprobata	-	-	-	-	-	-	50	45	46	48	48	47	-1
	Dezaprobatą	-	-	-	-	-	-	27	25	27	25	25	27	+2
Banki prywatne	Aprobata	27	18	25	25	21	32	35	31	35	36	33	37	+4
	Dezaprobatą	41	46	46	40	44	37	31	29	29	30	32	29	-3
NSZZ „Solidarność”	Aprobata	43	33	35	35	40	51	47	37	43	40	45	47	+2
	Dezaprobatą	39	43	46	43	38	33	38	39	38	41	38	36	-2
OPZZ	Aprobata	36	25	33	29	28	37	39	24	33	29	30	27	-3
	Dezaprobatą	35	37	38	38	35	34	28	34	33	35	35	40	+5

OPINIE O INSTYTUCJACH POLITYCZNYCH

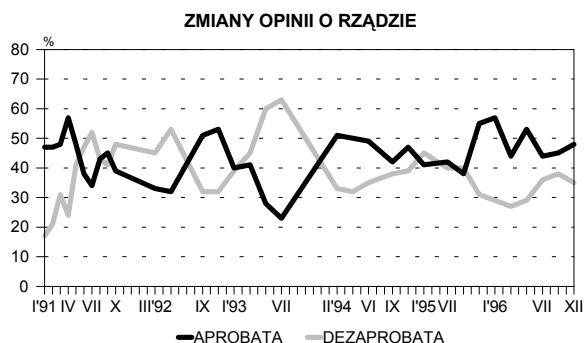
Spośród instytucji politycznych najlepiej oceniane są władze lokalne oraz urząd prezydenta.

O władzach miast i gmin trzy piąte (60%) respondentów sądzi, że dobrze służą one społeczeństwu, przeciwnego zdania jest ponad jedna czwarta ankietowanych. W okresie ostatnich dwóch miesięcy nieznacznie poprawiły się notowania władz lokalnych wśród ogółu badanych, natomiast znacznie większe zmiany ocen odnotowaliśmy wśród poszczególnych kategorii respondentów. Należy podkreślić, że we wszystkich grupach społecznych dominuje aprobatą działalności władz lokalnych. W porównaniu z wrześniem największy jej wzrost zaobserwowaliśmy wśród prywatnych przedsiębiorców, robotników niewykwalifikowanych (po 28 punktów procentowych), kadry kierowniczej i inteligencji (o 19 punktów), pracowników fizyczno-umysłowych (o 13 punktów), natomiast zauważalny spadek akceptacji - wśród osób w wieku 55-64 lata (o 10 punktów) oraz rencistów i emerytów (po 7 punktów), a także uczniów i studentów (o 8 punktów).

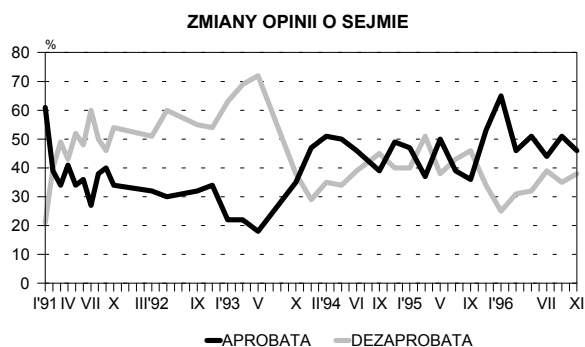
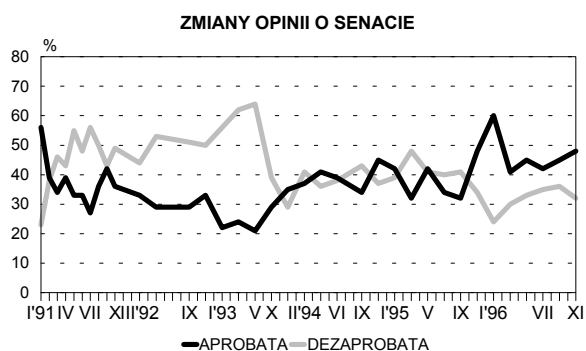
Działalność urzędu prezydenta aprobuje prawie trzy piąte (59%) społeczeństwa, ponad jedna czwarta zaś wyraża dezaprobatę. W stosunku do września poziom społecznej akceptacji tej instytucji nieco się obniżył (w granicach błędu statystycznego). Szczególnie widoczne jest to w grupie respondentów w wieku 45-54 lat (o 21 punktów), a także wśród prywatnych przedsiębiorców (o 17 punktów) oraz uczniów i studentów (o 13 punktów). Nadal jednak prawie we wszystkich grupach społecznych więcej jest osób przekonanych, że działalność prezydenta

dobrze służy społeczeństwu. Przeciwna opinia dominuje jedynie wśród badanych deklarujących poglądy prawicowe, a zdania osób uczestniczących w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu są wyraźnie podzielone.

W porównaniu z wrześniem nieco poprawiła się społeczna ocena działalności rządu. Prawie połowa (48%) społeczeństwa aprobuje gabinet Włodzimierza Cimoszewicza, ponad jedna trzecia twierdzi jednak, że jego działalność nie służy dobrze społeczeństwu. Rządowi przybyło zwolenników przede wszystkim wśród badanych w wieku 55-64 lat (o 21 punktów), rencistów (o 15 punktów) oraz robotników niewykwalifikowanych (o 11 punktów). Wyraźnie ubyło ich natomiast wśród osób w wieku 45-54 lat (o 19 punktów).

W większości grup społecznych przeważają ci, którzy są przekonani o tym, że rząd dobrze służy społeczeństwu. Wyraźnie podzielone są opinie o rządzie wśród osób w średnim wieku, bezrobotnych, respondentów najgorzej sytuowanych, źle oceniających swoje warunki materialne. Natomiast w grupie badanych o prawicowej orientacji politycznej oraz biorących udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu dominuje dezaprobatą obecnego gabinetu rządowego.

Ogólnie rzecz biorąc, władza ustawodawcza cieszy się zaufaniem prawie połowy społeczeństwa, jednak szczegółowe oceny obu izb parlamentu kształtują się odmiennie. Społeczna akceptacja działalności Senatu wzrosła w ciągu ostatnich dwóch miesięcy (wzrost aprobaty o 3 punkty i spadek dezaprobaty o 4 punkty) i jest wyższa niż Sejmu, którego notowania ostatnio się pogorszyły. Senatowi przybyło zwolenników przede wszystkim wśród prywatnych przedsiębiorców (o 25 punktów), osób z wyższym wykształceniem (11 punktów), respondentów najlepiej sytuowanych (12 punktów) i gospodyń domowych (o 11 punktów). Ubyło ich natomiast w grupie uczniów i studentów (spadek aprobaty o 13 punktów). Pomijając najmłodszych ankietowanych, można powiedzieć, że wraz z wiekiem maleje akceptacja Senatu. Ponadto wśród osób znajdujących się w złej kondycji materialnej nieco przeważa przekonanie, że Senat nie służy dobrze społeczeństwu. W pozostałych grupach dominuje aprobata izby wyższej parlamentu.

Opinie badanych o działalności Sejmu są wyraźnie podzielone. Niespełna połowa (46%) uważa, że dobrze służy on społeczeństwu, prawie dwie piąte zaś jest przeciwnego zdania. Na ogół społeczna aprobata Sejmu jest silniejsza niż dezaprobata, jednak wśród prywatnych przedsiębiorców, kadry kierowniczej i inteligencji, osób z wyższym wykształceniem, a także wśród respondentów źle oceniających własne warunki materialne dominuje pogląd, że Sejm nie służy dobrze społeczeństwu. Opinia ta przeważa również wśród osób o prawicowych poglądach politycznych oraz uczestniczących w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu. Największy spadek aprobaty Sejmu w ciągu ostatnich dwóch miesięcy odnotowaliśmy w grupie badanych w średnim wieku (o 16 punktów), a ponadto zarówno wśród kadry kierowniczej i inteligencji (o 23 punkty), osób z wyższym wykształceniem (o 13 punktów), jak i rolników (o 13 punktów), bezrobotnych (o 12 punktów).

*

Czynnikiem wyraźnie kształtującym stosunek społeczeństwa do każdej z instytucji politycznych jest stopień zadowolenia z własnych warunków materialnych. Im lepiej oceniają respondenci swój materialny poziom życia, tym częściej akceptują działalność władz lokalnych, prezydenta, rządu oraz obu izb parlamentu.

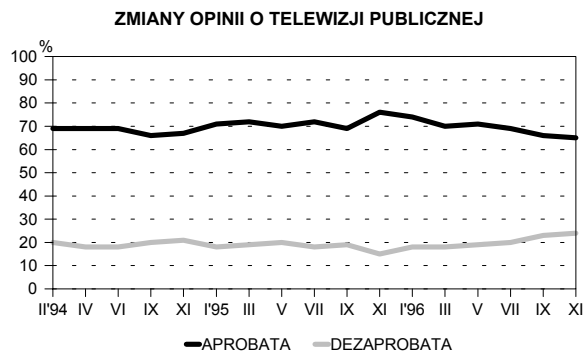
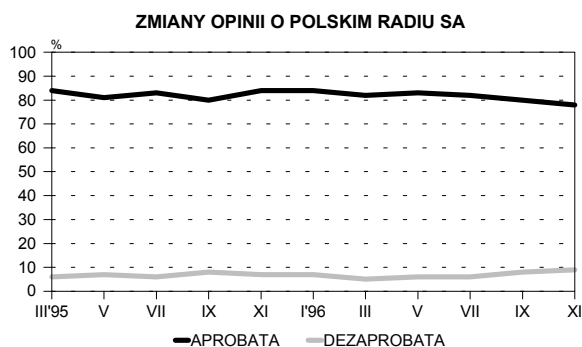
Ocena centralnych instytucji władzy, a szczególnie prezydenta, rządu i Sejmu wyraźnie zależy od orientacji politycznej badanych oraz częstości ich udziału w praktykach religijnych. Lewicowe poglądy oraz nieuczestniczenie w praktykach religijnych lub sporadyczny w nich udział wiążą się z przekonaniem, że instytucje te dobrze służą społeczeństwu. Natomiast prawicowe poglądy oraz częsty udział w praktykach religijnych łączą się z dezaprobatą działalności tych instytucji.

Natomiast ocena władz lokalnych jest niezależna od poglądów politycznych badanych, udział zaś w praktykach religijnych wpływa na nią w niewielkim stopniu. W ocenie działalności władz lokalnych różnią się jedynie grupy skrajne - osoby kilka razy w tygodniu praktykujące częściej akceptują władze miast i gmin niż badani w ogóle nie uczestniczący w praktykach religijnych lub czyniący to sporadycznie.

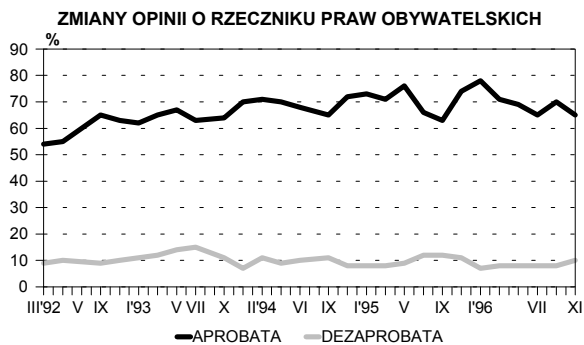
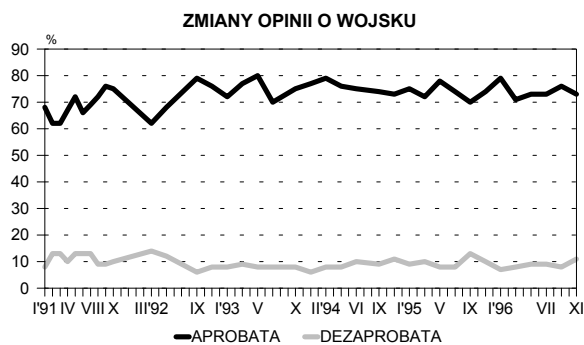
OPINIE O INSTYTUCJACH NIEPOLITYCZNYCH

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy nie zmienił się ranking instytucji niepolitycznych cieszących się uznaniem społecznym. Nie uległa zmianie ocena działalności Polskiego Radia SA i telewizji publicznej oraz prokuratury. Natomiast nieco wzrosła akceptacja prywatnych banków (o 4 punkty), zmalała zaś aprobatą działalności wszystkich pozostałych instytucji niepolitycznych, szczególnie Kościoła rzymskokatolickiego (o 6 punktów) oraz NIK i Rzecznika Praw Obywatelskich (po 5 punktów).

Nadal najlepiej oceniane jest Polskie Radio SA, zdecydowana większość (78%) Polaków uważa, że dobrze służy ono społeczeństwu. O ile wśród ogółu badanych nie zmieniła się w ostatnim okresie ocena tej instytucji, o tyle w pewnych grupach społecznych zaobserwowano zmiany. Nastąpił wyraźny spadek aprobaty radia wśród młodzieży uczącej się (o 26 punktów), kadry kierowniczej i inteligencji (o 11 punktów) oraz rolników (o 13 punktów). Natomiast wzrosła liczba aprobujących działalność radia (o 14 punktów - do 90%) wśród prywatnych przedsiębiorców, którzy należą obecnie do największych jego entuzjastów. Aprobatą tej instytucji rośnie wraz z wykształceniem badanych oraz zadowoleniem z własnych warunków materialnych. Wyraźnie nie sprzyja jej bardzo częsty udział w praktykach religijnych.

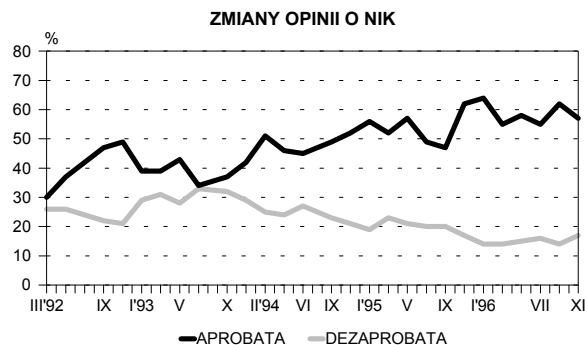
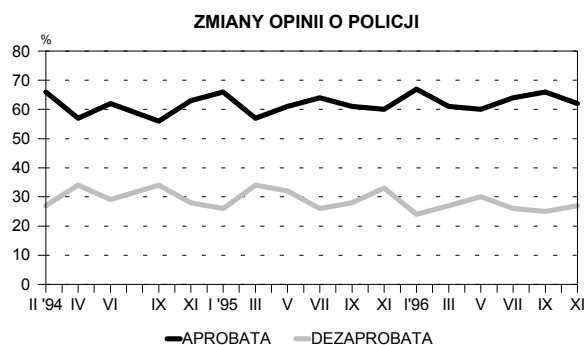
Telewizja publiczna cieszy się mniejszym zaufaniem społecznym niż Polskie Radio SA. Podobnie jak we wrześniu, działalność jej aprobuje dwie trzecie badanych (65%), jedna czwarta zaś jest zdania, że nie służy ona dobrze społeczeństwu. Krytyczną opinię najczęściej deklarują badani o najwyższym statusie społecznym i materialnym - osoby z wyższym wykształceniem (43%), kadra kierownicza i inteligencja (37%), pracownicy umysłowi niższego szczebla (31%), respondenci najlepiej sytuowani (32%). Podzielają ją również osoby o prawicowych poglądach politycznych (33%), a także mieszkańcy wielkich miast oraz uczniowie i studenci (po 35%). W grupie młodzieży uczącej się nastąpił w ciągu ostatnich dwóch miesięcy wyraźny spadek (o 19 punktów) aprobaty telewizji publicznej. Przybyło jej również przeciwników wśród rolników (o 18 punktów). Natomiast wzrosła akceptacja działalności telewizji wśród gospodyń domowych (o 15 punktów), prywatnych przedsiębiorców (o 14 punktów) oraz robotników niewykwalifikowanych i osób w ogóle nie uczestniczących w praktykach religijnych (po 11 punktów). Systematyczny i częsty udział w praktykach religijnych nie sprzyja również aprobacie telewizji.

Wojsko należy do tych instytucji, które w rankingu społecznego uznania zajmują niezmiennie wysoką pozycję. Wprawdzie w listopadzie nieco pogorszyły się jego notowania

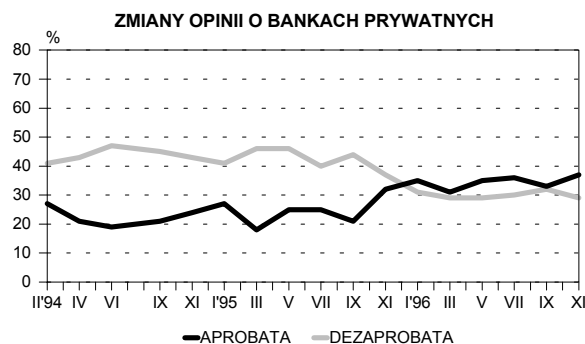
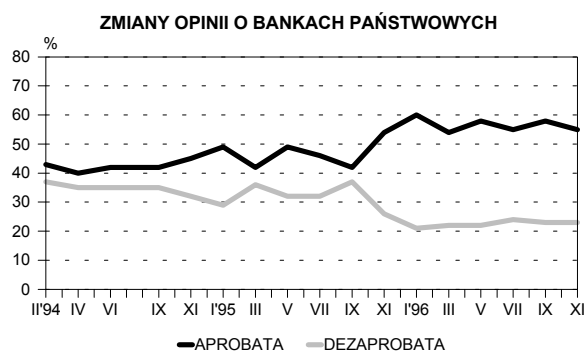
(w granicach błędu statystycznego), ale nadal prawie trzy czwarte (73%) badanych uważa, że dobrze służy ono społeczeństwu. Wojsko najbardziej cenią robotnicy niewykwalifikowani (81%). Wzrosła jego aprobata wśród uczniów i studentów (o 8 punktów), którzy dwa miesiące temu wyrażali ją najrzadziej. Największy w porównaniu z wrześniem spadek akceptacji wojska odnotowaliśmy wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji oraz badanych uczestniczących kilka razy w tygodniu w praktykach religijnych (odpowiednio o 18 i 13 punktów). Jednak nawet w najbardziej krytycznie do wojska nastawionych grupach około dwóch trzecich osób uważa, że dobrze służy ono społeczeństwu.

Wysoko oceniany jest również urząd Rzecznika Praw Obywatelskich, którego działalność aprobuje dwie trzecie (65%) społeczeństwa. W stosunku do września aprobata tej instytucji zmalała o 5 punktów procentowych wśród ogółu badanych. Największy spadek akceptacji odnotowaliśmy w przypadku mieszkańców wielkich miast (o 19 punktów), a także badanych o wyższym statusie społecznym - przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji (o 11 punktów), osób z wyższym wykształceniem (o 12 punktów). Niemniej jednak przekonanie, że Rzecznik Praw Obywatelskich dobrze służy społeczeństwu, wyraźnie rośnie wraz z wykształceniem badanych, ich pozycją zawodową, dochodami oraz oceną własnych warunków materialnych. Wyższe kompetencje obywatelskie tych grup społecznych mają niewątpliwie wpływ na większą aprobatę tego urzędu, decydują jednak również o stopniu poinformowania badanych o jego działalności, co znajduje odzwierciedlenie w zróżnicowanym odsetku odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Ponadto warto podkreślić, że aprobacie działalności tej instytucji sprzyjają lewicowe poglądy, zmniejsza ją natomiast prawicowa orientacja polityczna oraz częste uczestnictwo w praktykach religijnych.

Działalność policji państwowej aprobuje 62% społeczeństwa. Odnotowany w listopadzie spadek jej akceptacji (o 4 punkty) występuje przede wszystkim wśród osób w wieku 25-34 lat (o 19 punktów), a także bezrobotnych (o 18 punktów). Działalność policji najbardziej aprobują rolnicy (76% wobec 16% mających odmienne zdanie), najmniej zaś - prywatni przedsiębiorcy (odpowiednio 54% i 39%).

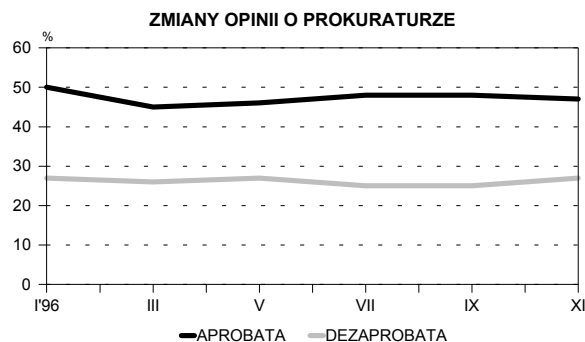
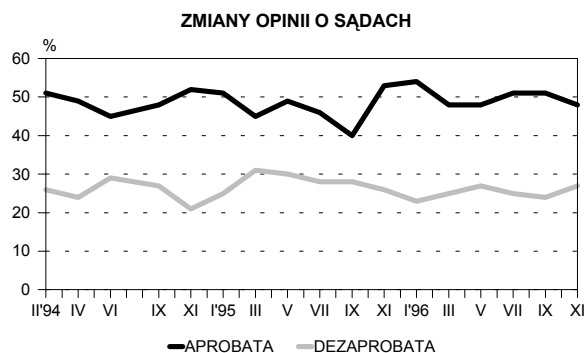
Najwyższa Izba Kontroli cieszy się obecnie mniejszą aprobatą społeczną niż we wrześniu (spadek z 62 do 57%). Ponad połowa badanych uważa, że dobrze służy ona społeczeństwu, a co szósty jest przeciwnego zdania. Trudności z oceną działalności tej instytucji mają przede wszystkim ankietowani znajdujący się w gorszym położeniu społecznym, o mniejszych kompetencjach obywatelskich - ludzie najstarsi, najgorzej wykształceni i sytuowani, mieszkańcy wsi, a także kobiety. Odsetek badanych uchylających się od oceny wynosi w tych grupach 32-48%. Są to jednocześnie grupy społeczne, których przedstawiciele najrzadziej uważają, że NIK dobrze służy społeczeństwu. Aprobata tej instytucji wyraźnie rośnie wraz z wykształceniem badanych, ich pozycją zawodową oraz kondycją materialną, sprzyja jej także młodszy wiek oraz lewicowe poglądy. Wyraźnie utrudnia ją natomiast, poza cechami położenia społecznego, również prawicowa orientacja polityczna. Warto podkreślić, że największy spadek aprobaty NIK zaobserwowano zarówno wśród bezrobotnych i osób dobrze oceniających własne warunki materialne (po 15 punktów), jak i ankietowanych z wyższym wykształceniem, prywatnych przedsiębiorców (po 10 punktów), uczniów i studentów (o 9 punktów), a także wśród mieszkańców wielkich miast (o 16 punktów), badanych w wieku 45-54 lat (o 17 punktów).

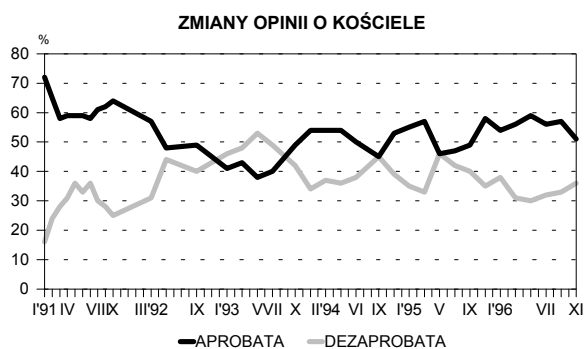
Nieznacznie obniżyła się (w granicach błędu statystycznego) akceptacja działalności banków państwowych. Nadal jednak ponad połowa (55%) badanych sądzi, że dobrze służą one społeczeństwu, prawie jedna czwarta zaś jest przeciwnego zdania. Ocena wiarygodności banków państwowych bardzo silnie zależy od cech położenia społecznego badanych - rośnie wraz z wykształceniem, kwalifikacjami zawodowymi, poziomem dochodów oraz zadowoleniem z własnych warunków materialnych. Aprobacie sprzyjają lewicowe poglądy polityczne oraz nieuczestniczenie w praktykach religijnych. Warto podkreślić, że w listopadzie akceptacja tych instytucji zmalała szczególnie wśród rolników (o 21 punktów). Ciekawe jest również to, że najbardziej ambiwalentną opinię o bankach państwowych wyrażają prywatni przedsiębiorcy - połowa z nich uważa, że dobrze służą one społeczeństwu, a prawie dwie piąte jest przeciwnego zdania.

Znacznie bardziej podzielone są poglądy na temat banków prywatnych. Należą one (obok OPZZ) do najmniej akceptowanych instytucji publicznych. Działalność ich aprobują prawie dwie piąte (37%) ankietowanych, jedna trzecia natomiast nie potrafi jej ocenić. Odsetek tych ostatnich wynosi 40-54% wśród badanych znajdujących się w gorszym położeniu społecznym, o mniejszych kompetencjach obywatelskich, trudno więc miarodajnie wypowiadać się o społecznych różnicowaniach opinii o bankach prywatnych. W porównaniu z wrześniem aprobata ich działalności wzrosła (o 4 punkty) wśród ogółu respondentów, co jest szczególnie widoczne w grupie robotników niewykwalifikowanych (o 33 punkty), a także osób z wyższym wykształceniem (o 24 punkty), kadry kierowniczej i inteligencji (o 20 punktów). Natomiast wśród prywatnych przedsiębiorców obserwujemy spadek akceptacji prywatnych banków (o 9 punktów). Ponad dwie piąte z nich uważa, że nie służą one dobrze społeczeństwu, jedna trzecia nie ma wyrobionej opinii w tej sprawie, a tylko jedna czwarta aprobuje ich działalność. Podobny rozkład odpowiedzi występuje wśród rolników, wśród których odnotowaliśmy wyraźny wzrost (o 12 punktów) dezaprobaty prywatnych banków.

Jak widać, zarówno banki państwowe, jak i prywatne spotykają się w ostatnim okresie z największą nieufnością dwóch grup społecznych - prywatnych przedsiębiorców oraz rolników.

Działalność sądów i prokuratury aprobuje prawie połowa respondentów (odpowiednio 48 i 47%), ponad jedna czwarta zaś uważa, że nie służą one dobrze społeczeństwu. W skali całej badanej zbiorowości oceny sądów ostatnio nieco się pogorszyły (w granicach błędu statystycznego), natomiast prokuratury utrzymały się na poziomie z września. W niektórych grupach odnotowaliśmy jednak wyraźny spadek aprobaty obu tych instytucji - wśród osób z wyższym wykształceniem (odpowiednio o 15 i 16 punktów), robotników wykwalifikowanych (o 15 i 13 punktów), rolników (o 10 i 8 punktów), mieszkańców wielkich miast (o 10 i 9 punktów). Ponadto zmalała akceptacja sądów w grupie młodzieży uczącej się (o 11 punktów) oraz wśród osób najgorzej sytuowanych (o 12 punktów). Nie zmieniły się natomiast uwarunkowania ocen obu tych instytucji. Aprobata ich jest tym większa, im wyższe wykształcenie badanych, lepsza ocena własnych warunków materialnych oraz młodszy wiek. Nadal najczęściej wyrażają ją uczniowie i studenci (po 60%). Akceptacja działalności sądów i prokuratury wyraźnie zależy również od czynników światopoglądowych - rośnie wraz ze spadkiem uczestnictwa w praktykach religijnych, sprzyjają jej lewicowe poglądy polityczne. Prawicowa orientacja polityczna oraz częste uczestnictwo w praktykach religijnych wyraźnie wiążą się z dezaprobatą tych instytucji.

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy wyraźnie zmalała akceptacja działalności Kościoła rzymskokatolickiego (spadek aprobaty o 6 punktów, wzrost dezaprobaty o 3 punkty). Obecnie połowa (51%) ankietowanych uważa, że działalność Kościoła dobrze służy społeczeństwu, ponad jedna trzecia zaś jest przeciwnego zdania. Aprobata Kościoła szczególnie wyraźnie zmalała wśród bezrobotnych (o 21 punktów), a także, choć w mniejszym stopniu, pracowników fizyczno-umysłowych (o 15 punktów) i mieszkańców wielkich miast (o 13 punktów). Spadek zanotowano zarówno wśród najmłodszych badanych (o 15 punktów), jak i osób w wieku 25-34 lat (o 11 punktów). Należy podkreślić, że przekonanie o tym, iż Kościół dobrze służy społeczeństwu, zmalało nawet w grupach tradycyjnie najbardziej mu przychylnych - wśród rolników oraz osób uczestniczących kilka razy w tygodniu w praktykach religijnych (po 15 punktów). Aprobata Kościoła wzrosła jedynie wśród prywatnych przedsiębiorców (o 11 punktów).

Ocena działalności Kościoła bardzo silnie związana jest przede wszystkim ze światopoglądem badanych: uczestnictwem w praktykach religijnych oraz poglądami politycznymi. Systematyczny i częsty udział w praktykach oraz prawicowe poglądy wiążą się z wysoką aprobatą Kościoła (na poziomie 74%). Im rzadziej uczestniczą badani w praktykach religijnych, tym częściej wyrażają przekonanie, że Kościół nie służy dobrze społeczeństwu. Jest ono szczególnie silne wśród osób w ogóle nie praktykujących (64%), o lewicowej orientacji politycznej (59%).

Poza czynnikami światopoglądowymi na ocenę Kościoła wpływa także wiek badanych oraz miejsce ich zamieszkania.

Tradycyjnie, jego działalność najbardziej aprobuja osoby najstarsze, renciści i emeryci. Im badani są młodszy, tym poziom akceptacji systematycznie maleje. Wśród respondentów do 24 roku życia oraz w wieku 25-34 lat, ale nie wśród uczniów i studentów, dominuje przekonanie, że Kościół nie służy dobrze społeczeństwu. Taka sama tendencja wystąpiła wśród mieszkańców wielkich miast, którzy należą do grup najbardziej krytycznie nastawionych do Kościoła. Natomiast najbardziej aprobuja jego działalność mieszkańcy wsi i małych miast.

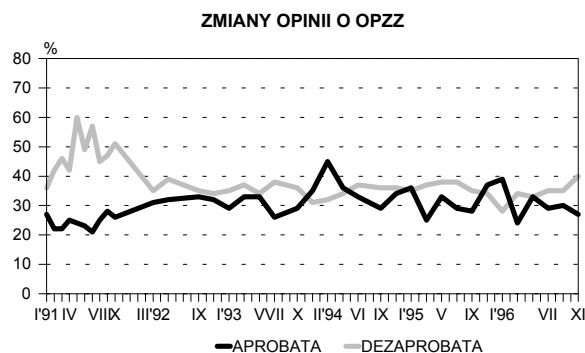
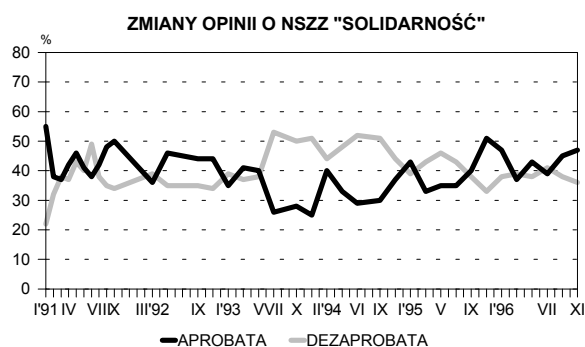
Okazuje się, że w porównaniu z wrześniem wyraźnie wzrosła liczba grup społecznych, w których przeważają osoby dezaprobujaące działalność Kościoła. Przypomnijmy, że należą do

nich, poza niepraktykującymi i badanymi o lewicowych poglądach, również ludzie młodzi, mieszkańcy wielkich miast, a także bezrobotni oraz pracownicy fizyczno-umysłowi. W grupach tych wystąpił ostatnio wyraźny spadek aprobaty Kościoła. Jednak w większości grup społecznych dominują osoby przekonane o tym, że Kościół dobrze służy społeczeństwu.

OPINIE O ZWIĄZKACH ZAWODOWYCH

Oceny obu central związkowych i ich społeczne uwarunkowania są odmienne. NSZZ „Solidarność” cieszy się niewątpliwie większą aprobatą społeczną niż OPZZ. W ciągu ostatnich dwóch miesięcy różnice te się pogłębiły, zmalała bowiem akceptacja OPZZ, a notowania NSZZ „S” pozostały na tym samym poziomie. Przekonanie, że działalność „Solidarności” dobrze służy społeczeństwu, podziela obecnie prawie połowa (47%) ankietowanych, ponad dwie trzecie zaś wyraża przeciwną opinię. Akceptacja działalności NSZZ „S” rośnie wraz z częstością udziału w praktykach religijnych, sprzyjają jej prawicowe poglądy polityczne. Opinię, że nie służy ona dobrze społeczeństwu, najczęściej wyrażają badani o poglądach lewicowych (67%) oraz w ogóle nie uczestniczący w praktykach religijnych (59%). W grupach tych wyraźnie dominuje dezaprobatą NSZZ „S”. Tendencja taka występuje również, choć w znacznie mniejszym stopniu, wśród bezrobotnych, pracowników fizyczno-umysłowych oraz badanych do 24 roku życia, ale nie wśród uczniów i studentów. W większości grup społecznych dominują jednak osoby przekonane o tym, że NSZZ „S” dobrze służy społeczeństwu.

Warto podkreślić, iż mimo nieznacznej (w granicach błędu statystycznego) zmiany ocen NSZZ „S” wśród ogółu badanych, w pewnych grupach odnotowaliśmy duże zmiany opinii. W ciągu ostatnich dwóch miesięcy wyraźnie wzrosło zaufanie do NSZZ „S” wśród prywatnych przedsiębiorców (o 36 punktów), a także (choć w mniejszym stopniu) osób w wieku 45-54 lat (o 17 punktów), o prawicowych poglądach politycznych (o 12 punktów) oraz uczącej się młodzieży (o 8 punktów). Zmalała natomiast aprobata tej centrali związkowej wśród osób bezrobotnych (o 11 punktów).

W porównaniu z wrześniem zmniejszyła się społeczna akceptacja OPZZ (spadek aprobaty o 3 punkty, wzrost dezaprobaty o 5 punktów). Działalność tej centrali związkowej aprobuje ponad jedna czwarta (27%) badanych, a dwie piąte (40%) uważa, że nie służy ona dobrze społeczeństwu. Należy podkreślić, że co trzeci ankietowany nie potrafi ocenić jej działalności (w niektórych grupach nawet 50%), co nakazuje ostrożność przy analizie społecznych różnicowań opinii o OPZZ. We wszystkich grupach dezaprobaty tej centrali jest silniejsza niż aprobaty. Opinię, że związek ten nie służy dobrze społeczeństwu, najczęściej podzielają osoby z wyższym wykształceniem, kadra kierownicza i inteligencja oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla, ale także robotnicy wykwalifikowani, badani w średnim wieku oraz bezrobotni. Sprzyja jej również prawicowa orientacja polityczna. Największy spadek aprobaty OPZZ odnotowaliśmy wśród robotników wykwalifikowanych, badanych o najniższych dochodach (po 16 punktów), mieszkańców małych miast (o 12 punktów), a także bezrobotnych (o 11 punktów).

W listopadzie największą aprobatą społeczną cieszyły się *ex equo* władze lokalne oraz urząd prezydenta. Oceny ich działalności uległy niewielkim zmianom. Bardziej zmieniły się notowania pozostałych instytucji politycznych: wzrosła akceptacja rządu i Senatu, zmalała zaś - Sejmu. Społeczne oceny rządu i obu izb parlamentu są obecnie bardzo zbliżone.

W rankingu instytucji niepolitycznych nadal najlepiej oceniane jest Polskie Radio SA oraz wojsko. Nie zmieniła się ocena działalności radia, telewizji publicznej oraz prokuratury. Nieco wzrosła akceptacja prywatnych banków, zmalała zaś wszystkich pozostałych instytucji niepolitycznych. Wyraźnie zmniejszyła się aprobata działalności Kościoła rzymskokatolickiego (o 6 punktów), NIK i Rzecznika Praw Obywatelskich (po 5 punktów) oraz policji państwowej (o 4 punkty).

Ustaliła się społeczna ocena NSZZ „S”, który jest akceptowany w takim samym stopniu jak obie izby parlamentu i rząd. Pogorszeniu uległy natomiast notowania OPZZ.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, działalność **Senatu** dobrze służy społeczeństwu?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	32	20	1131
Płeć				
Meżczyźni	52	35	13	536
Kobiety	45	30	26	595
Wiek				
do 24 lat	49	30	20	157
25-34	53	28	19	200
35-44	50	33	17	235
45-54	48	36	17	210
55-64	48	33	20	139
65 lat i więcej	43	31	26	191
Miejsce zamieszkania				
Wieś	47	32	21	409
Miasto do 20 tys.	50	32	17	147
od 21 do 100 tys.	45	32	23	235
101-500 tys.	55	31	14	196
501 tys. i więcej mieszk.	48	32	21	145
Region				
Północny	54	29	17	154
Zachodni	45	37	18	115
Środkowozachodni	46	35	19	158
Środkowy	51	28	21	208
Wschodni	41	32	26	117
Południowo-wschodni	44	36	20	197
Południowo-zachodni	54	28	17	182
Wykształcenie				
Podstawowe	43	30	26	373
Zasadnicze zawodowe	50	31	20	308
Średnie	52	34	14	364
Wyższe	52	34	14	86
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	51	31	17	83
Prac.umysł.niż.szczębla	51	33	15	102
Pracownicy fiz.- umysł.	55	23	22	70
Robotnicy wykwalifikowani	51	36	13	128
Robotnicy niewykwalifik.	61	25	14	58
Rolnicy	44	35	20	76
Prywatni przedsiębiorcy	51	24	25	47
Bierni zawodowo				
Renciści	41	35	24	154
Emeryci	47	31	21	213
Uczniowie i studenci	43	37	21	49
Bezrobotni	41	34	25	96
Gospodynie domowe i inni	55	28	17	55
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	45	40	14	118
Sektor państwowy	55	32	13	146
Sektor prywatny	52	27	21	233
Spółdzielczość	42	49	9	22
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	42	34	24	185
151 - 225	37	41	22	151
226 - 325	51	32	18	257
326 - 425	54	25	21	202
Powyżej 426 zł	55	32	13	245
Ocena własnych war. mater.				
Złe	37	41	22	369
Średnie	53	29	19	537
Dobre	56	25	18	225
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	44	33	23	64
Raz w tygodniu	47	33	20	547
Kilka razy w miesiącu	48	34	18	138
Kilka razy w roku	56	28	16	269
W ogóle nie uczestniczy	40	32	28	111
Poglądy polityczne				
Lewica	54	32	14	217
Centrum	59	26	15	247
Prawica	45	41	14	346
Trudno powiedzieć	40	27	34	319

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, działalność **Sejmu** dobrze służy społeczeństwu?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	46	38	16	1131
Płeć				
Mężczyźni	48	41	11	536
Kobiety	44	36	20	595
Wiek				
do 24 lat	54	31	15	157
25-34	48	36	16	200
35-44	43	46	11	235
45-54	45	44	11	210
55-64	47	34	19	139
65 lat i więcej	42	34	24	191
Miejsce zamieszkania				
Wieś	44	39	17	409
Miasto do 20 tys.	44	37	19	147
od 21 do 100 tys.	47	38	14	235
101-500 tys.	52	36	12	196
501 tys.i więcej mieszk.	45	38	17	145
Region				
Północny	52	32	16	154
Zachodni	50	39	10	115
Środkowozachodni	45	40	15	158
Środkowy	48	33	19	208
Wschodni	37	43	20	117
Południowo-wschodni	41	42	17	197
Południowo-zachodni	49	39	12	182
Wykształcenie				
Podstawowe	40	38	22	373
Zasadnicze zawodowe	49	35	16	308
Średnie	51	37	12	364
Wyższe	41	55	4	86
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	42	51	7	83
Prac.umysł.niż.szczębla	49	42	9	102
Pracownicy fiz.- umysł.	52	29	19	70
Robotnicy wykwalifikowani	49	42	9	128
Robotnicy niewykwalifik.	52	32	16	58
Rolnicy	43	41	16	76
Prywatni przedsiębiorcy	34	50	16	47
Bierni zawodowo				
Renciści	44	35	20	154
Emeryci	45	36	20	213
Uczniowie i studenci	50	31	18	49
Bezrobotni	48	33	19	96
Gospodynie domowe i inni	48	40	13	55
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	40	53	7	118
Sektor państwowy	54	38	8	146
Sektor prywatny	42	41	17	233
Spółdzielczość	47	45	9	22
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	45	35	20	185
151 - 225	35	45	20	151
226 - 325	47	38	15	257
326 - 425	51	35	14	202
Powyżej 426 zł	52	39	9	245
Ocena własnych war. mater.				
Złe	36	46	18	369
Średnie	50	35	15	537
Dobre	55	34	12	225
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	33	47	20	64
Raz w tygodniu	43	41	16	547
Kilka razy w miesiącu	48	35	16	138
Kilka razy w roku	52	35	13	269
W ogóle nie uczestniczy	55	28	16	111
Poglądy polityczne				
Lewica	64	28	9	217
Centrum	57	30	13	247
Prawica	34	56	10	346
Trudno powiedzieć	40	32	29	319

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, działalność **Rzecznika Praw Obywatelskich** dobrze służy społeczeństwu?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	65	10	24	1130
Płeć				
Mężczyźni	70	12	18	535
Kobiety	61	9	30	595
Wiek				
do 24 lat	68	10	22	157
25-34	71	10	19	200
35-44	70	12	19	234
45-54	65	16	20	210
55-64	66	6	28	139
65 lat i więcej	53	7	40	191
Miejsce zamieszkania				
Wieś	60	9	31	409
Miasto do 20 tys.	72	9	18	147
od 21 do 100 tys.	71	9	20	235
101-500 tys.	65	10	24	194
501 tys. i więcej mieszk.	65	17	18	145
Region				
Północny	71	8	21	153
Zachodni	66	7	27	115
Środkowozachodni	67	13	20	158
Środkowy	64	12	24	208
Wschodni	64	12	25	117
Południowo-wschodni	69	10	21	197
Południowo-zachodni	59	9	32	182
Wykształcenie				
Podstawowe	57	9	33	373
Zasadnicze zawodowe	66	13	21	308
Średnie	71	9	20	362
Wyższe	75	10	15	86
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	74	11	16	83
Prac. umysł. niż. szczebla	75	10	15	102
Pracownicy fiz. - umysł.	69	4	27	70
Robotnicy wykwalifikowani	71	12	17	126
Robotnicy niewykwalifik.	62	12	26	58
Rolnicy	55	10	35	76
Prywatni przedsiębiorcy	69	10	21	47
Bierni zawodowo				
Renciści	60	9	31	154
Emeryci	60	9	31	213
Uczniowie i studenci	70	14	16	49
Bezrobotni	69	15	15	96
Gospodynie domowe i inni	58	15	27	55
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	77	8	14	118
Sektor państwowy	73	6	20	145
Sektor prywatny	66	12	21	233
Spółdzielczość	60	16	24	22
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	61	14	24	185
151 - 225	61	10	29	151
226 - 325	67	9	24	257
326 - 425	67	9	24	202
Powyżej 426 zł	70	11	19	244
Ocena własnych war. mater.				
Złe	63	11	26	369
Średnie	64	11	26	537
Dobre	74	8	18	223
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	59	11	29	64
Raz w tygodniu	63	12	26	547
Kilka razy w miesiącu	68	9	23	138
Kilka razy w roku	71	10	19	269
W ogóle nie uczestniczy	67	7	26	110
Poglądy polityczne				
Lewica	77	6	16	217
Centrum	75	12	13	245
Prawica	65	15	20	346
Trudno powiedzieć	50	7	43	319

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, działalność **Najwyższej Izby Kontroli** dobrze służy społeczeństwu?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	57	17	26	1128
Płeć				
Mężczyźni	63	20	17	535
Kobiety	51	14	35	593
Wiek				
do 24 lat	65	14	21	157
25-34	65	14	21	200
35-44	63	19	18	234
45-54	54	24	22	210
55-64	51	18	31	138
65 lat i więcej	42	10	48	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	52	17	32	407
Miasto do 20 tys.	61	15	24	147
od 21 do 100 tys.	61	13	26	235
101-500 tys.	62	18	20	194
501 tys. i więcej mieszk.	54	23	23	145
Region				
Północny	60	16	24	153
Zachodni	63	12	25	115
Środkowozachodni	58	16	26	158
Środkowy	56	18	26	208
Wschodni	54	19	29	116
Południowo-wschodni	58	19	22	197
Południowo-zachodni	50	17	33	181
Wykształcenie				
Podstawowe	44	19	37	372
Zasadnicze zawodowe	59	17	24	307
Średnie	65	14	21	362
Wyższe	70	18	12	86
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	70	16	14	83
Prac. umysł. niż. szczebla	72	12	16	102
Pracownicy fiz. - umysł.	63	9	28	70
Robotnicy wykwalifikowani	69	16	15	126
Robotnicy niewykwalifik.	62	13	25	58
Rolnicy	56	15	29	76
Prywatni przedsiębiorcy	59	29	12	47
Bierni zawodowo				
Renciści	48	18	34	153
Emeryci	43	16	41	212
Uczniowie i studenci	57	24	19	49
Bezrobotni	52	23	25	96
Gospodynie domowe i inni	57	14	30	55
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	63	17	20	118
Sektor państwowy	73	13	14	145
Sektor prywatny	64	17	19	233
Spółdzielczość	55	29	17	22
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	47	20	32	185
151 - 225	54	20	25	151
226 - 325	61	14	25	257
326 - 425	58	14	28	201
Powyżej 426 zł	62	18	20	243
Ocena własnych war. mater.				
Złe	48	20	32	368
Średnie	60	15	25	536
Dobre	65	16	19	223
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	50	18	32	64
Raz w tygodniu	54	17	30	546
Kilka razy w miesiącu	54	22	24	138
Kilka razy w roku	66	14	20	268
W ogóle nie uczestniczy	60	15	25	110
Poglądy polityczne				
Lewica	71	14	15	217
Centrum	67	15	18	245
Prawica	55	24	21	345
Trudno powiedzieć	41	13	46	319

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, działalność Kościoła rzymskokatolickiego dobrze służy społeczeństwu?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	51	36	12	1130
Płeć				
Mężczyźni	50	40	10	536
Kobiety	53	33	14	594
Wiek				
do 24 lat	39	45	17	157
25-34	41	46	13	200
35-44	46	42	12	235
45-54	53	37	10	210
55-64	62	28	10	139
65 lat i więcej	70	16	13	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	60	27	13	408
Miasto do 20 tys.	58	28	13	147
od 21 do 100 tys.	49	38	13	235
101-500 tys.	43	45	12	196
501 tys. i więcej mieszk.	37	54	9	145
Region				
Północny	42	45	13	154
Zachodni	44	46	10	115
Środkowozachodni	49	36	15	158
Środkowy	44	41	15	208
Wschodni	66	23	11	116
Południowo-wschodni	72	21	7	197
Południowo-zachodni	43	42	15	182
Wykształcenie				
Podstawowe	63	25	13	372
Zasadnicze zawodowe	44	44	12	308
Średnie	44	43	13	364
Wyższe	60	32	8	86
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	56	32	12	83
Prac.umysł.niż.szczebła	45	43	12	102
Pracownicy fiz.- umysł.	32	53	15	70
Robotnicy wykwalifikowani	42	43	15	128
Robotnicy niewykwalifik.	53	42	5	58
Rolnicy	53	36	11	76
Prywatni przedsiębiorcy	55	39	6	47
Bierni zawodowo				
Renciści	65	27	8	153
Emeryci	62	25	13	213
Uczniowie i studenci	48	32	20	49
Bezrobotni	33	48	19	96
Gospodynie domowe i inni	54	36	10	55
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	55	37	8	118
Sektor państwowy	35	46	18	146
Sektor prywatny	50	39	11	233
Spółdzielczość	49	36	15	22
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	52	38	10	185
151 - 225	54	32	14	151
226 - 325	50	32	17	257
326 - 425	54	36	10	202
Powyżej 426 zł	47	43	10	244
Ocena własnych war. mater.				
Złe	48	40	12	368
Średnie	56	30	14	537
Dobre	47	44	9	225
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	75	10	15	64
Raz w tygodniu	66	21	13	547
Kilka razy w miesiącu	49	37	14	138
Kilka razy w roku	29	61	10	268
W ogóle nie uczestniczy	23	64	13	111
Poglądy polityczne				
Lewica	32	59	9	217
Centrum	47	43	10	247
Prawica	73	20	8	345
Trudno powiedzieć	45	33	22	319

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, działalność **banków prywatnych** dobrze służy społeczeństwu?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	29	34	1129
Płeć				
Mężczyźni	41	33	26	535
Kobiety	34	26	41	594
Wiek				
do 24 lat	55	22	23	157
25-34	46	32	22	200
35-44	36	35	30	234
45-54	31	34	35	210
55-64	26	31	43	139
65 lat i więcej	28	18	54	190
Miejsce zamieszkania				
Wieś	30	30	40	408
Miasto do 20 tys.	35	34	30	147
od 21 do 100 tys.	38	28	34	235
101-500 tys.	40	29	31	194
501 tys. i więcej mieszk.	50	23	27	145
Region				
Północny	37	21	42	153
Zachodni	29	41	30	115
Środkowozachodni	39	30	31	158
Środkowy	40	25	35	208
Wschodni	34	31	35	116
Południowo-wschodni	37	35	28	197
Południowo-zachodni	38	24	38	182
Wykształcenie				
Podstawowe	30	25	45	372
Zasadnicze zawodowe	30	38	32	308
Średnie	44	27	28	362
Wyższe	61	22	18	86
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	56	24	20	83
Prac. umysł. niż. szczebla	45	33	22	102
Pracownicy fiz. - umysł.	47	28	25	70
Robotnicy wykwalifikowani	37	32	30	126
Robotnicy niewykwalifik.	48	22	30	58
Rolnicy	29	42	28	76
Prywatni przedsiębiorcy	25	43	32	47
Bierni zawodowo				
Renciści	27	30	43	153
Emeryci	29	19	52	213
Uczniowie i studenci	54	22	24	49
Bezrobotni	34	35	30	96
Gospodynie domowe i inni	38	30	32	55
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	51	25	25	118
Sektor państwowy	41	33	26	145
Sektor prywatny	44	31	26	233
Spółdzielczość	37	32	31	22
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	27	33	40	185
151 - 225	33	33	34	151
226 - 325	37	29	34	257
326 - 425	39	28	33	202
Powyżej 426 zł	45	25	31	243
Ocena własnych war. mater.				
Złe	29	34	37	368
Średnie	39	27	34	537
Dobre	44	27	29	223
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	32	30	38	64
Raz w tygodniu	37	29	34	547
Kilka razy w miesiącu	35	29	37	138
Kilka razy w roku	37	31	32	268
W ogóle nie uczestniczy	43	24	32	110
Poglądy polityczne				
Lewica	40	31	29	217
Centrum	44	26	29	245
Prawica	35	38	27	345
Trudno powiedzieć	31	20	48	319